EEN NOG ONBEKEND PORTRET VAN CONSTANTYN HUYGENS

DOOR

E. W. MOES.

UIT de opsomming van de familieportretten der HUYGENSEN, die ik in Jaargang XIV van dit tijdschrift heb gepubliceerd, blijkt, dat er van CONSTANTYN en zijn nabestaanden bijzonder veel contereitsels zijn gemaakt. En nog niet eens zijn alle portretten die bestaan hebben in dien inventaris te vinden, slechts die zich bevonden in de nalatenschap van des dichters achterkleindochter SUSANNA LOUISE HUYGENS, weduwe van WILLEM BARON VAN WASSENAER VAN RUYVEN. Ook de nakomelingen van zijn broeder MAURITS en van zijn zusters GEERTRUYD en CONSTANTIA zullen er bewaard hebben. Bij een der nakomelingen van laatstgenoemde, die in 1633 in het huwelijk was getreden met DAVID LE LEU DE WILHEM, bij den heer ERNEST DE MAY DE WAGNER te Bern, berust nog een teekeningetje, waarmede mij eerst onlangs de heer J. VAN DER HAMMEN Nz. te Besoyen in kennis stelde.

Het blaadje perkament, waarvan eene zijde hiernevens op de ware grootte is gereproduceerd, heeft klaarblijkelijk behoord tot een album amicorum, doch is stellig aan twee kanten afgesneden.

Oud-Holland 1900.

De keerzijde bevat in fraaie gulden initialen de versregels:

*Nemo dissimilem proprio conamine vultum
Increpet, heu! paucis adeo, quo aequus amavit
Iuppiter, innotuisse ferunt το ΓΝΩΘΙ ΣΕΑΥΤΟΝ.*

CONSTANTER.

S.

HUYGENS was toen als secretaris van FRANÇOIS VAN AERSSSEN verbonden aan het gezantschap, dat 5 Febr. 1621 naar Londen vertrokken was, dat in politiek opzicht weinig of niets heeft uitgericht, maar dat hem de gelegenheid verschaft heeft, aan de overzijde van het Kanaal vele oude kennissen wederom te ontmoeten en nieuwe vrienden te maken.

Vermoedelijk voor een dezer was het teekeningetje bestemd, waarin HUYGENS zijn eigen gelaatstrekken afgebeeld heeft.

De bekende prent van WILLEM JACOBSZ. DELFF, HUYGENS afbeeldende toen hij 27 jaar oud was en die genomen is naar de schilderij van MIEREVELT, bevatte tot heden het vroegste portret van den dichter. Het jaartal 1625, dat op de prent staat, is kennelijk een vergissing, want in dat jaar was hij niet meer 27 jaar oud. Daar op den bovengenoemden inventaris een portret voorkomt „*Dezelve oud 27 Jaren*” ¹⁾ zal de fout niet in den aangegeven leeftijd maar in het jaartal schuilen, en mogen wij dus veilig 1624 voor het juiste jaar aannemen.

Zijn portret „*een kind zijnde met een hond verbeeld*” en „*Dezelve zeer iong op de luit spelende*”, eveneens in 1785 nog in den familieboedel aanwezig, zijn nog niet teruggevonden. Maar het albumblaadje is gedateerd *Londini Junio* 1622, en geeft ons den dichter dus op twee jaar jongeren leeftijd te zien, niet lang nadat hij het „Costelyck Mal” aan CATS gezonden had.

Een vergelijking met het portret door MIEREVELT kan niet veel verschillpunten opleveren, te meer, daar het gelaat van denzelfden kant genomen is, en hij er zelfs klaarblijkelijk dezelfde kleeding draagt. Alleen valt het licht op de prent van de linker- op de teekening van de rechter zijde.

Wat een bijzondere waarde aan het portretje verleent, is de omstandigheid, dat HUYGENS het zelf geteekend heeft.

Te vergeefs had de oude CHRISTIAEN HUYGENS, toen hij in 1611 besloot, zijn zoon in de teekenkunst te laten onderwijzen, JACQUES DE GHEYN uitgenoodigd, zijn leermeester te wezen. Deze was bemiddeld, en niet genegen les te geven. Ofschoon toen HENDRIK HONDIUS met het onderwijs belast werd, bleef toch

¹⁾ *Oud-Holland* XIV p. 177.

PORTRET VAN CONSTANTYN HUYGENS.

DE GHEYN voor HUYGENS de groote kunstenaar, dien hij het meest bewonderde. De buitengewone genegenheid die HUYGENS ook voor hem als mensch koesterde heeft hij zelf later in zijn autobiografie uitvoerig geschetst¹⁾. En het kleine teekeningetje bevat een illustratie van die genegenheid, want het is als hebben we een zwak werk van DE GHEYN voor oogen²⁾.

A. D. SCHINKEL bezat twee teekeningen van HUYGENS „*die in waarheid verdienstelijk mogen heeten*”³⁾, maar ik weet niet waar die gebleven zijn, noch wat ze voorstelden⁴⁾. Evenmin is er iets over van de etsen, die hij gemaakt heeft, en waarbij hij gebruik heeft gemaakt van een etsgrond, hem door JAN VAN BROSTERHUYSEN aangeraden⁵⁾.

De inscriptie op de keerzijde behoeft geen toelichting. De versregels bevatten niets wat onze kennis van HUYGENS' leven of karakter vermeerderd, maar ze zijn nog niet uitgegeven, en vermeerderen zijn werken weer met drie regels.

1) *Oud-Holland* IX p. 108, III—II4.

2) Eenigzins zal echter ook de ongunstige gevlekte toestand, waarin het perkamenten blaadje in den loop der eeuwen geraakt is, reden hiervan zijn.

3) A. D. SCHINKEL, *Nadere bijzonderheden betreffende CONSTANTYN HUYGENS en zijne familie*, 1851 p. 80.

4) Op de verkooping der nalatenschap van SCHINKEL, 28 Nov. 1864, kwamen ze niet voor.